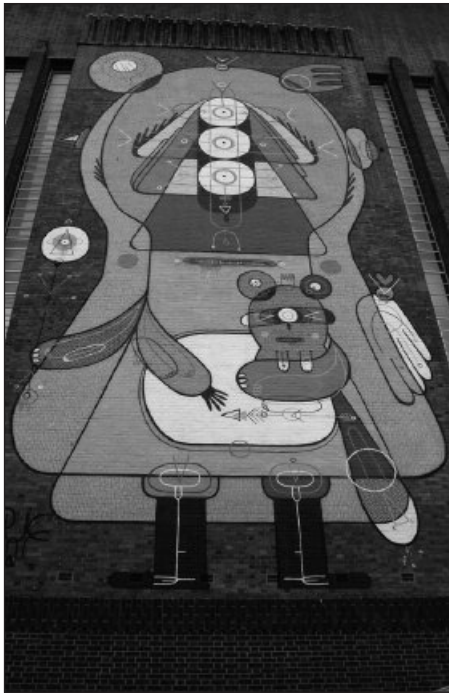

Unitat didàctica 1. Pareds que parlen

Obra d'art d'inici d'unitat: *Grafit*, de Sixeart

Anàlisi de l'obra

Aquest grafit de 35 metres és obra de l'artista català Sergio Hidalgo, conegut artísticament amb el nom de Sixeart. Els seus colors vius i les formes geomètriques senzilles donen vida a un ésser mutant que en té un altre de més petit als braços. Aquest grafit es classifica dins de la sèrie «Animals Mutants» que l'artista català porta a terme principalment emprant tres tècniques: grafits, olis i escultures. El particular univers de Sixeart queda plasmat en aquesta obra que mostra la influència de la seva infància i de la seva relació amb la naturalesa. També hi ha trets de la influència que altres artistes, com per exemple Miró, exerceixen en les seves creacions. La ubicació d'aquest grafit de grans dimensions, en un dels murs de la galeria londinenca Tate Modern, confereix a l'obra un interès especial, no només mostra l'alt nivell artístic dels grafiters catalans, sinó que també reivindica la importància d'aquest art en l'actualitat.

Dades de l'obra

Grafit, 2008

Mides: 35 metres

Street Art

Tate Modern Gallery, Londres (Regne Unit)

Sixeart (1975)

Introducció

En aquesta unitat el grafit pren protagonisme com a tècnica a tenir molt en compte en l'univers artístic actual. Es tracta d'una tècnica de primera actualitat i sens dubte ben propera a l'alumnat, que ens dona peu a treballar diversos continguts plàstics. En aquesta unitat es pretén fomentar i ampliar el sentit estètic de l'alumnat i alliberar-lo dels prejudicis adquirits al llarg de generacions sobre allò que ha de considerar-se o no com a art i també sobre la conveniència dels llocs en els quals han de ser exposades certes obres, com en museus i galeries. Es pretén fer-los participants de la necessitat de fomentar l'observació per permetre'ns descobrir «art» en els llocs més insospitats i sobretot a l'abast de qualsevol ciutadà.

El grafit de Sixeart dona peu perfectament a treballar diversos continguts com el color, les tipografies, els cal·ligrames, a més d'altres aspectes concrets relacionats amb la tècnica del grafit, com són les firmes, els materials que es fan servir i algunes normes. Per completar la unitat, l'alumnat plasmarà amb retoladors sobre discos compactes vells la seva pròpia firma, i després el col·locaran en una paret.

Pàgina 4: Secrets d'un bon artista

Es planteja la necessitat de fer servir un quadern d'esbossos per fer proves de dibuixos i colors abans d'elaborar les activitats i els treballs artístics. En aquesta unitat podran fer servir la pàgina corresponent a «Prepara't» per esbossar les seves idees, però és recomanable que el mestre o la mestra exigeixi a l'alumnat la utilització d'un quadern d'esbossos personal per a tot el curs.

Material per a l'artista

Aquest apartat recull els materials necessaris per a aquesta unitat didàctica. Els materials són els següents: llapis, goma d'esborrar, maquineta de fer punta, bolígrafs de colors, retoladors de colors, retoladors permanents de colors, cartolina, cola, CD vells, llapis de colors.

Una cosa nova

En aquesta unitat es proposa aprendre un terme nou. Comencem el curs coneixent el significat de la paraula *graffit*, un terme que apareixerà al llarg de tota la unitat i que els alumnes i les alumnes sabran emprar perfectament en acabar-la.

Pàgina 5: Prepara't

En aquesta activitat de motivació inicial es demana a l'alumnat que faci servir la pàgina per esbossar les seves idees i fer proves de dibuixos i colors dels treballs i activitats que faran al llarg de la unitat. Valorarem el grau de coneixement que té l'alumnat sobre aquest espai d'art.

Pàgines 6-7

Veig, veig...

L'alumnat respondrà les preguntes plantejades. Les respostes les obtindran a través de l'observació de l'obra.

Han de contestar:

- Què estan mirant els personatges.
- On els sembla que està pintat el dibuix.
- I, a l'últim, han de posar un títol a l'obra.

L'artista

Breu ressenya sobre Sixeart per llegir i comentar. Es tracta d'un apropament a l'autor de l'obra que serveix d'eix en aquesta unitat.

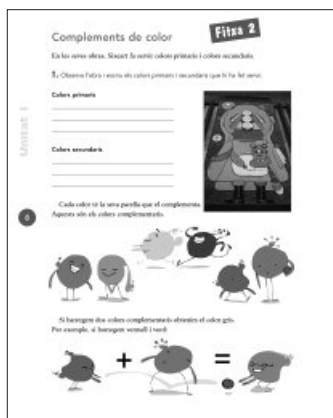
Aquesta ressenya s'amplia en el «Quadern d'artistes». També és recomanable que els alumnes i les alumnes facin una recerca d'informació sobre l'artista utilitzant Internet.

Pinzellades

Primer llegiran aquest fragment d'una obra de Julio Cortázar que parla sobre el grafit de forma individual i després, en grup. Hauran de fer volar la seva imaginació i visualitzar mentalment el grafit sobre el qual es parla en el text, per plasmar-ho després en la fitxa corresponent.

Reforç-Ampliació

És probable que a alguns alumnes no els sigui fàcil imaginar a partir del text suggerit, però el mestre pot ajudar l'alumnat en el seu procés creatiu plantejant-li preguntes com aquestes o altres de similars: On et sembla que està pintat el dibuix? Què passa al seu voltant? Quins colors té? Per què et sembla que la gent se'l mira? Com és la paret sobre la qual està dibuixat?

Pàgina 8: Complements de color

Després d'observar l'obra de Sixart, hauran de fixar-se en quins colors primaris i secundaris ha utilitzat l'artista. Després d'escriure els corresponents colors primaris i secundaris utilitzats, s'aprendran els colors complementaris.

Reforç-Ampliació

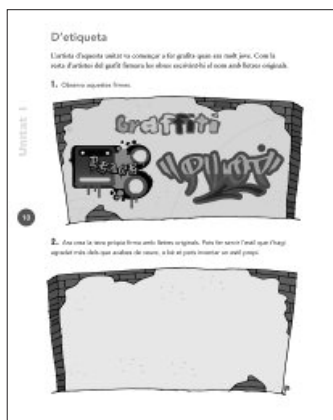
- Per completar l'aprenentatge dels colors complementaris, seria convenient fer un cercle cromàtic, que consisteix en un esquema gràfic que presenta una distribució dels colors i les seves barreges i en el qual apareixen representats els colors primaris i secundaris. Es farà un cercle cromàtic de 12 colors, el cercle ha de tenir uns 9 cm de radi. Es divideix el cercle en 12 porcions i es pinten en aquest ordre: vermell, taronja, taronja-groguenc, groc, verd-groguenc, verd, verd blavós, blau cian, violeta blavós, violeta, violeta vermellós, magenta. Per recolzar l'explicació dels colors complementaris n'hi haurà prou indicant que el complementari d'un color és el que està situat al seu davant en el cercle cromàtic.

Pàgina 9: Busca el teu complementari

- Hauran d'assenyalar quina imatge té colors contrastats.
- Després hauran de donar color a uns dibuixos utilitzant diferents tons dels colors complementaris que corresponguin.

Reforç-Ampliació

- Com a reforç es pot fer una versió de la pintura d'un artista consagrat, com per exemple Dalí o Picasso, utilitzant els colors complementaris. Primer faran la còpia de la pintura escollida a llapis, i posteriorment triaran els colors a utilitzar, que han de ser colors complementaris en els seus diversos tons.

Pàgina 10: D'etiqueta

Igual com la majoria dels artistes firmen les seves obres, els artistes del grafit fan servir firmes perquè tothom sàpiga qui és l'autor.

1. Es mostra com en el cas del grafit es poden utilitzar tant noms escrits amb lletres originals com dibuixos que identifiquen els artistes.
2. Després d'observar diferents tipus de firmes, hauran de fer la seva pròpia firma.

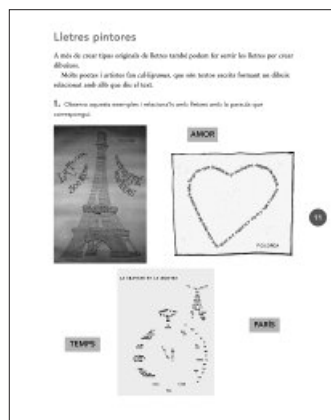
Reforç–Ampliació

- Poden utilitzar mitjans tecnològics per a la realització de la seva firma, per exemple a través del programa Paint, o a través d'alguna eina específica per crear firmes o grafits, com per exemple la dissenyada per la Tate Modern Gallery a propòsit de l'exposició Street Art:

<http://kids.tate.org.uk/games/street-art/>

O aquesta altra, una mica més complexa:

<http://www.graffiticreator.net/>.

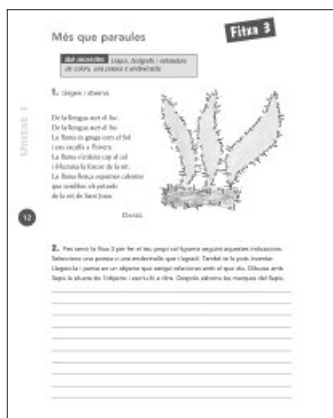
Pàgina 11: Lletres pintores

Es mostra a l'alumnat una altra tècnica visual que utilitza les paraules per dibuixar: el cal·ligrama.

1. Després d'observar exemples de cal·ligrames d'artistes reconeguts, hauran de relacionar-los amb la paraula que representen.

Reforç–Ampliació

- Poden fer una recerca d'altres cal·ligrames utilitzant Internet o consultant llibres especialitzats.

Pàgina 12: Més que paraules

Aprendran pas a pas com es fa un cal·ligrama. Un cop hagin seleccionat un text hauran de pensar en un objecte que hi estigui relacionat.

1. Primer se'ls demana que observin la forma com està escrit el text relacionant-lo amb una il·lustració al costat amb la mateixa forma.
2. A continuació se'ls demana que ells s'inventin un cal·ligrama. Primer dibuixaran la silueta de l'objecte a llapis i després hi escriuran a dins el text inventat o escollit seguint el contorn del dibuix.

Reforç-Ampliació

- Una activitat altament creativa i que aprofita els recursos que ens posen a l'abast les tecnologies digitals és l'elaboració d'un cal·ligrama utilitzant les eines o programes disponibles a Internet, per exemple la següent:
<http://www.educalia.educared.net/pv04/index.jsp?idioma=ca>.
 Ens permet inventar cal·ligrames, pictogrames i utilitzar siluetes i farciments, a més a més n'hi podem trobar exemples.

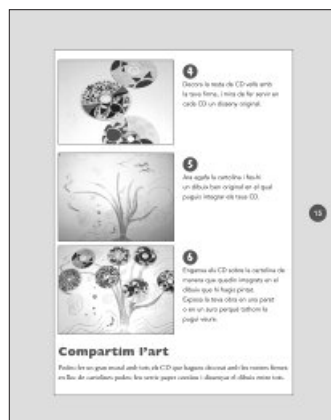
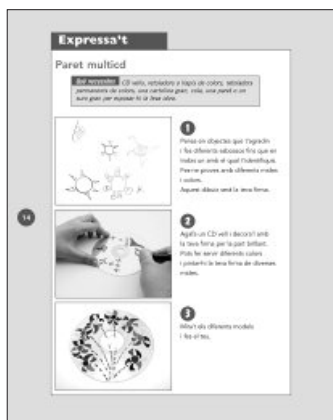
Pàgina 13: Més coses sobre el grafit

Per acostar-nos d'una manera més completa al món del grafit, s'expliquen quins són els materials més habituals d'aquesta tècnica i al mateix temps es donen unes normes bàsiques que cal tenir presents.

Reforç-Ampliació

De forma molt esquemàtica s'han presentat els materials i les normes bàsiques de la tècnica del grafit. Per ampliar aquests continguts es pot proposar un treball d'investigació, o bé en petits grups o bé individualment, sobre:

- Altres materials utilitzats.
- Altres tècniques de l'Street Art.
- Altres artistes reconeguts.

Pàgines 14-15: Expressa't: Paret multicolor

Els alumnes decoraran CD vells amb les seves firmes. Es comença esbossant diferents dissenys de la seva pròpia firma, fins que trobin el model que més els convenci.

Decorarem la part brillant dels CD amb la firma, utilitzant retoladors de tinta permanent.

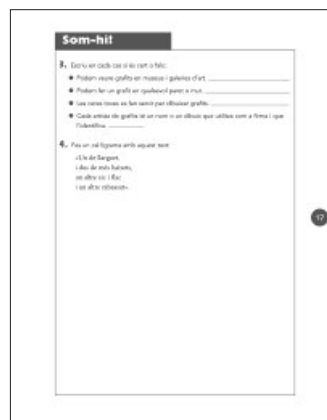
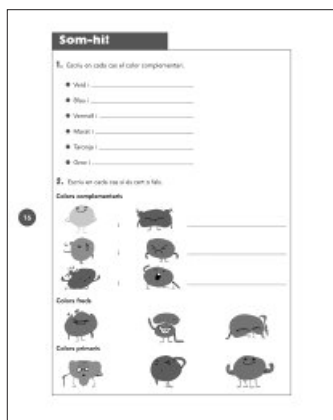
Un cop pintats, s'integraran tots els CD enganxant-los en una cartolina formant un dibuix. És important que tots puguin veure les creacions de tots.

Compartim l'art

Per culminar el treball a partir del grafit, els alumnes i les alumnes poden fer un gran mural per decorar l'aula o altres espais de l'escola amb els CD que han elaborat. Per fer-ho es dissenyarà en paper continu un dibuix que integri els CD de tots els alumnes i les alumnes.

Reforç-Ampliació

- L'ideal en aquesta unitat seria poder fer un autèntic grafit aprofitant les parets interiors del pati del centre. Això faria que entenguessin millor la importància que té el grafit en el panorama artístic actual i la dificultat que comporta aquesta tècnica. Per fer-ho, s'ha de tenir el permís dels responsables del centre, a més de comptar amb el material bàsic: mascaretes per protegir els alumnes i les alumnes, aerosols de colors, guixos per esbossar el disseny a la paret, i recordar les normes del grafit explicades en aquesta unitat.

Pàgines 16-17: Som-hi!

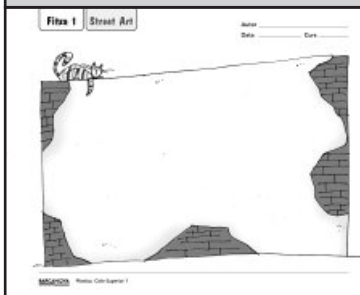
Pàgina d'avaluació en la qual es presenten activitats que faciliten el record i el reforç dels continguts treballats en la unitat:

1. Recordar els colors complementaris dels colors primaris que apareixen en l'activitat: verd, blau, vermell, morat, taronja, groc.
2. Escriure, en la relació de colors complementaris, colors freds i colors primaris, cert o fals en cada cas.
3. Assenyalar com a certes o falses les frases que hi ha referents al grafit:
  - 1-cert; 2-fals; 3-fals; 4-cert.
4. Fer un cal·ligrama a partir del text proposat.

BAGUL D'ACTIVITATS: FITXES

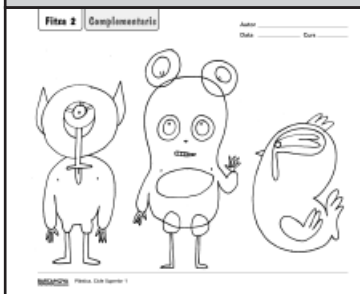
Fitxa 1: STREET ART

Relació amb: «Pinzellades», pàgina 7.

Desenvolupament: Després de llegir l'apartat «Pinzellades» d'aquesta unitat, hauran de fer un dibuix imaginat del grafit que creuen que mira la gent.

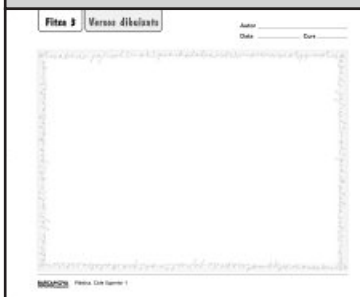
Fitxa 2: COMPLEMENTARIS

Relació amb: «Complements de color», pàgina 8.

Desenvolupament: Utilitzant alguns dels animals mutants de Sixeart, hauran de pintar-los jugant amb els colors complementaris.

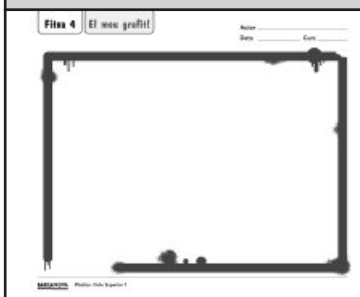
Fitxa 3: VERSOS DIBUIXATS

Relació amb: «Més que paraules», pàgina 12.

Desenvolupament: Fer un cal·ligrama seguint les indicacions de l'activitat «Més que paraules».

Fitxa 4: EL MEU GRAFIT!

Relació amb: «Més coses sobre el grafit», pàgina 13.

Desenvolupament: Després de pensar en un objecte que els identifiqui individualment, hauran de dibuixar-lo, provant diferents dissenys fins que trobin el que més els agradi. L'objecte servirà de firma a l'alumnat en l'apartat «Expressa't» d'aquesta unitat.

REGISTRE D'AVUACIÓ
UNITAT DIDÀCTICA 1: PARETS QUE PARLEN

Alumne/a: ..... Curs ..... Grup .....

1. Valorar la tècnica i els recursos que utilitza l'artista en la seva obra.

A NA

Observacions:

---

2. Interpretar l'obra de l'artista donant-li significat.

A NA

Observacions:

---

3. Millorar les representacions de la realitat gràcies a una nova tècnica de perfeccionament.

A NA

Observacions:

---

4. Distingir comportaments adequats i inadequats dins del món del grafit.

A NA

Observacions:

---

5. Utilitzar la tècnica del grafit per expressar idees pròpies o suggerides i per identificar el seu propi estil.

A NA

Observacions:

---

6. Reconèixer colors complementaris.

A NA

Observacions:

---

7. Utilitzar colors complementaris dins de les seves pròpies creacions.

A NA

Observacions:

Observacions generals: